

PEKELA

TOEKOMSTVISIE 2022-2030

'Pekela in beweging'

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
1. De identiteit van Pekela	8
Imago	8
Positie van de gemeente in de samenleving	9
Dichtbij is onze kracht	9
2. Toekomstbeeld: de ambities van Pekela	11
Prettig wonen	11
Bereikbaarheid	13
Basis op orde	14
Lokale netwerken versterken	14
De vier pijlers	15
Gezondheid	15
Woonomgeving	20
Leren	25
Werk & inkomen	29
3. De toekomstvisie in de praktijk	33
Uitgangspunten voor nieuw beleid	33
Inspiratiebron voor inwonersinitiatieven	35
Pekela in de regio	36
4. Verantwoording.....	37

COLOFON

Deze Toekomstvisie is in opdracht van het college van B&W geschreven met een bijdrage van collega's bij de gemeente Pekela, met de inbreng van maatschappelijke organisaties en dankzij de inwoners die de vragenlijst invulden. Hartelijk dank voor jullie inzet en betrokkenheid!

Schrijven en redactie:

Rieja Raven, Bügelhajema Adviseurs
Hilda Klinkhamer, HLD Communicatie

Met bijdrages van:

René Dalmolen, Nevzat Fokkema, Rob Haye, Gregor Homan,
Wouter Hulstijn, Arjen van der Kaa, Jack Korhorn, Jan Kruit,
Matty Lammersma, Bé Lanting, Angela Rietveld, Annewil
Schreuder, Hans de Vroome, Bianca Wever, Harriët Wierds en
Astrid Wijninga.

Fotografie:

Bianca Wever en Hilda Klinkhamer

Vormgeving:

Elianne Schotanus | studioems.nl

INLEIDING

"In Pekela maken we het verschil."

In Pekela maken we het verschil

Met ingang van 2021 staat de gemeente Pekela op eigen benen. De gemeente wil haar koers bepalen door samen met inwoners vooruit te kijken. Samen letterlijk in beweging komen. De visie heet daarom 'Pekela in beweging'. En gaat over de manier waarop de gemeente het verschil maakt voor de toekomst. Voor elke Pekelder, jong en oud, en voor de samenleving als geheel. Het doel is langer leven in goede gezondheid en een leven lang blijven ontwikkelen voor iedereen. In deze toekomstvisie staan de lange termijn ambities.

Doel en bedoeling

De toekomstvisie gaat over de droom van en voor Pekela. Elk plan begint met een droom. Die hoeft op het eerste gezicht niet altijd realistisch te zijn. In deze visie gaat het dus niet over budgetten, planningen en uitvoering. Het hoeft allemaal niet in één keer klaar. De eerste stappen naar realisatie, die moeten wel haalbaar zijn.

"De toekomstvisie gaat over de droom van en voor Pekela."

Als je iets wilt bereiken, is het belangrijk om te weten waar je naartoe wilt. Zeker als je samen ergens naartoe wilt, is het cruciaal om van tevoren de bestemming te bepalen. Dat klinkt als een open deur, maar de praktijk is ingewikkeld en er bestaan altijd diverse belangen. Daarom ontstaan over het doel snel verschillende beelden. Dankzij de input vanuit maatschappelijke organisaties en inwoners is dit niet alleen de visie van de gemeente. De toekomstvisie heeft een breed draagvlak in de samenleving en verwoordt het gemeenschappelijke doel. Bij dat doel gaat het om de inhoud van de visie. Maar als het doel op papier staat, zijn we er natuurlijk nog niet. Dan is nog de vraag wat er met de visie gaat gebeuren.

Wat is de bedoeling van de visie? Er zijn voor deze toekomstvisie twee bedoelingen: één voor de gemeente en één voor de samenleving als geheel.

1. De toekomstvisie is voor de gemeente een 'kapstok' met uitgangspunten voor nieuw beleid. Het is de basis voor omgevingsbeleid, gezondheidsbeleid, armoedebelief, de woonvisie et cetera. Met de visie stelt de gemeente prioriteiten.
2. De toekomstvisie geeft een leidraad en wil inwoners en organisaties inspireren om tot initiatieven te komen. De gemeente kan de doelen niet alleen realiseren. Initiatieven van inwoners en organisaties zijn daarvoor nodig. De visie vraagt Pekelders om letterlijk en figuurlijk in beweging te komen, en bewuste keuzes voor een goede toekomst te maken. Mee te doen en initiatief te tonen, voor jezelf en voor je omgeving.

Hoe kwam de Toekomstvisie tot stand?

Komen tot deze ambities hebben we samen en op z'n Pekels gedaan. Met de gemeenteraad gingen we op pad door de gemeente. Alle medewerkers kregen de kans om mee te denken. En we hebben niet alleen gepraat met bestuurders en ambtenaren. In een online ophaalronde brachten in zeven gespreksavonden maatschappelijke organisaties en bedrijven hun beelden en wensen in. We hebben meer dan 30 organisaties gesproken.

"Uiteindelijk hebben 556 inwoners gebruik gemaakt van deze mogelijkheid."

Om inwoners te bereiken bleezen we 'Pekels goud' nieuw leven in. Op een speciale website www.pekelsgoud.nl konden inwoners hun mening geven en zich aanmelden voor het inwonerspanel. Ook is de enquête via de lokale krant en met een brief aan alle huishoudens onder de aandacht gebracht. Uiteindelijk hebben 556 inwoners gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Hiermee is sprake van een representatieve steekproef.

Opbouw van de Toekomstvisie

In de volgende paragraaf gaan we in op de identiteit van Pekela en de positie die de gemeente kiest ten opzichte van de samenleving. De tweede paragraaf schetst het algemene toekomstbeeld: waar wil Pekela naartoe en welke fundamentele keuzes liggen ten grondslag aan de visie. Vervolgens gaan we dieper in op de vier pijlers. Per thema komen de kern (samenvatting van uitdagingen), het doel (wat willen we bereiken) en het doen (wat zijn de eerste stappen om doelen te bereiken) aan de orde. De slotparagraaf gaat in op hoe Pekela de visie wil inzetten, wie daarbij nodig zijn en zoomt uit naar het regionale perspectief.

Brede welvaart als uitgangspunt

Pekela maakt het verschil vanuit de gedachte van brede welvaart: het welbevinden van inwoners gaat over zoveel meer dan alleen of het economisch goed gaat. Het gaat om werk en inkomen, maar zeker ook om leven in een prettig huis met een betaalbare energierekening. Om wonen in een leefbare buurt waar je je thuis voelt. Om de mate waarin je je gezond en ontspannen voelt en je in je vrije tijd kunt doen wat je graag wilt. Om een betekenisvol leven. Om geluk.

De gemeente stimuleert inwoners om hun horizon te verbreden en kansen te pakken. Door gezond te leven en te bewegen. Door te leren en nieuwe dingen te proberen. Door mensen te helpen aan een reguliere baan in de regio. Door talent te benutten en te ontwikkelen. Door de zorg goed en dichtbij te organiseren. Door samen te zorgen voor een woonomgeving die schoon, heel en veilig is, maar ook gezellig en aantrekkelijk. Zodat we samen trots op Pekela kunnen zijn.

Koersdocument 2021

Een intern proces bij de gemeente Pekela leidde in 2021 tot het koersdocument. In het document maakt de organisatie haar uitgangspunten helder. Ze vertelt over welke onderwerpen de gemeente wil gaan en laat zien waar de gemeente nu staat. De Toekomstvisie gebruikt het Koersdocument als basis. De vier pijlers leren, werk & inkomen, gezondheid en woonomgeving staan zowel in het Koersdocument als in de Toekomstvisie centraal.¹

¹ Dezelfde pijlers zijn leidend voor de Regiodeal Oost-Groningen.

1.

DE IDENTITEIT VAN PEKELA

Imago

Pekela is in de eerste plaats een thuis voor ruim 12.500 inwoners. Met de meeste van die inwoners gaat het goed. Veel mensen zetten zich in voor de samenleving. Er is veel saamhorigheid. Pekela is robuust en hecht. Wie elkaar vertrouwt, gaat voor elkaar door het vuur. Maar Pekela is ook 'roeg', mensen hebben het hart op de tong. Als woorden tekortschieten, komen soms de vuisten tevoorschijn. Pekela is hier en daar rommelig en lelijk. 'Toch wel een beetje tokkie', zoals een inwoner schreef in de enquête.

"Pekela is een vat vol tegenstellingen."

Het imago van Pekela is veelbesproken en meestal niet in positieve zin. Pekela is een vat vol tegenstellingen. De één beschrijft Pekela als 'achterstand, armoede en verpaupering', de ander als 'trots, voor elkaar staan en aanpakkers'. Beide zijn even waar. Pekela staat 'bovenaan de lijstjes' van laaggeletterdheid, overgewicht en jongeren die zonder diploma van school gaan. Dat zijn de feiten. Maar Pekela is net zo goed een parel, met een strategische ligging en met potentie. En met trotse inwoners. Als die de 'kop d'r veur gooien', komt er ook iets van de grond. Kijk maar naar de film Pekels goud. De mentaliteit is 'niet lullen maar poetsen'.

Pekelders lossen het liefste hun eigen problemen op. Hulp vragen ze niet snel. Ook niet als dat eigenlijk wel nodig is. Dat maakt Pekela soms kwetsbaar. De gevolgen van armoede, alcohol, drugs en geweld kunnen de bodem onder je wegslaan. Dan is het niet mogelijk om kansen te pakken. Terwijl die er wel zijn. Want Pekela heeft veel te bieden.

Pekela is in zekere zin naar binnen gekeerd, een parel die zichzelf verbergt. In sommige opzichten misschien te snel tevreden. Een open houding naar de wereld is nodig om kansen te zien en te grijpen.

Positie van de gemeente in de samenleving

Als gemeente staan we naast de inwoners en doen we er alles aan om te zorgen dat zij kansen kunnen pakken. Het is ook de taak van de gemeente om grenzen te stellen. Houdt een inwoner zich niet aan de afspraken? Dan heeft dat gevolgen. Voor de meer kwetsbare inwoners geldt dat we als overheid een cruciale rol hebben in hun bestaan. In hun dagelijks leven heeft de overheid een grotere betekenis dan in het leven van een zelfredzame inwoner. Dat vraagt vertrouwen van de inwoners in de gemeente, en het vraagt een bewustzijn van de (mensen van) de gemeente – de realisatie dat je in iemands leven bepalend kunt zijn. En dat je werk er dus toe doet.

"Dichtbij is onze kracht."

Bij de gemeente Pekela werken mensen met hart voor het gebied en de mensen. Die gedreven zijn om Pekela en de Pekelders vooruit te brengen. We weten wat er leeft in de samenleving. Dat kan, omdat we een overzichtelijke gemeente zijn én omdat we korte lijnen hebben. Niet alleen binnen het gemeentehuis, maar ook met maatschappelijke organisaties, bedrijven, verenigingen en de inwoners zelf. Wij weten hen te vinden en zij weten de gemeente te vinden. We zijn gericht op samenwerking, intern en extern, kijken met een praktische blik en een oplossingsgerichte houding. Zo ontwerpen we samenhangend beleid, leveren we maatwerk en leggen we verbindingen tussen partijen.

Dichtbij is onze kracht

Waar een kleine gemeente groot in kan zijn. Dat is in Pekela dat er korte lijnen zijn, iedereen kent elkaar. Daarom heeft de gemeente contact met veel van haar inwoners. De gemeente investeert hierin door op pad te gaan. Bestuurders en medewerkers die het liefste alleen maar op kantoor zitten, hebben we niet. In Pekela praten we met mensen in plaats van over mensen. We schrijven geen ingewikkelde beleidsstukken maar houden het praktisch. Inwoners bepalen samen met ons wat er belangrijk is en welke zaken de meeste aandacht verdienen. Doordat de gemeente inzicht heeft in wat inwoners nodig hebben in hun woonomgeving, om onderwijs te kunnen volgen, voor sport en cultuur, voor zorg en een gezonde leefstijl, mobiliteit en andere voorzieningen, kunnen we daar op inspelen. En maatwerk leveren. De gemeente legt verbindingen en zet zaken in beweging,

zonder persé te sturen. Behalve met wijk rondes en door open te staan voor elk gesprek, gaat de gemeente dit doen door te werken met een inwonerspanel. Inwoners die willen meedenken, krijgen via die weg vragen van de gemeente. Bijvoorbeeld als er nieuw beleid in voorbereiding is. De gemeente Pekela wil samen met inwoners bepalen wat er moet gebeuren. Dit vraagt niet alleen iets van de gemeente, maar ook van de inwoners. Namelijk dat zij initiatief nemen. Zelf met ideeën komen en hulp vragen wanneer dat nodig is. Dus in beweging komen. Deze visie maakt duidelijk welke richting de gemeente wil inslaan, waarbij ze goed heeft geluisterd naar inwoners en organisaties. Inwoners kunnen de gemeente hierop aanspreken en er met initiatieven op aansluiten.

2.

TOEKOMSTBEELD: DE AMBITIES VAN PEKELA

Voor we op de vier pijlers van de toekomstvisie ingaan, volgen hier eerst een aantal algemene doelen. Want alles hangt met elkaar samen – net als in het echte leven.

Prettig wonen

Onze gemeente ligt in een prachtig gebied, met veel groen en ruimte. Het is hier goed toeven. Pekela is vooral een woongemeente en kiest daar bewust voor. Zorgen dat alle inwoners prettig kunnen wonen is daarom de belangrijkste taak voor de gemeente. Bereikbaarheid van basisvoorzieningen is daarbij cruciaal. De keuze een woongemeente te zijn, betekent dat bijvoorbeeld het binnenhalen van nieuwe bedrijven minder aandacht krijgt. Werk vinden inwoners met name in de omliggende gemeenten.

De belangrijkste basisvoorzieningen (in willekeurige volgorde). Niet iedereen hoeft deze voorzieningen naast de deur te hebben, maar ze moeten wel bereikbaar zijn.

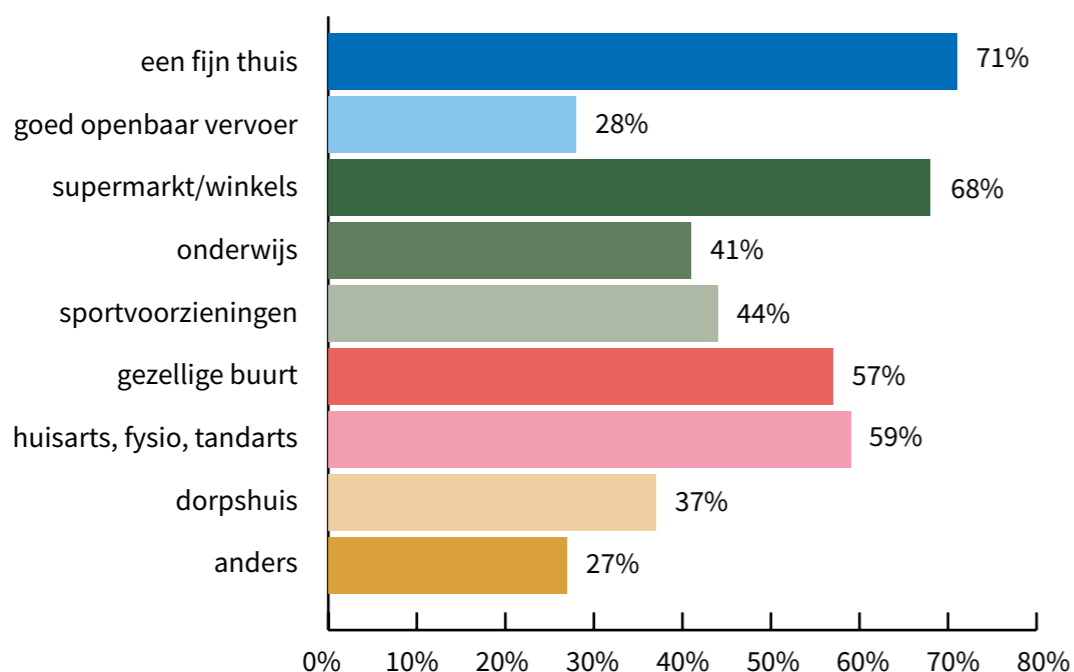
- Basiszorg (huisarts, tandarts)
- Openbaar vervoer/mobiliteit (bus)
- Sport/cultuur/bibliotheek
- Nette leefomgeving
- Dagelijkse boodschappen
- Onderwijs

In de enquête geven Pekelders aan dat voor woonplezier hun eigen huis het belangrijkste is. Gevolgd door de aanwezigheid van winkels, zorg en een gezellige buurt. Zevenentwintig procent geeft aan (ook) nog iets anders nodig te hebben. Veel respondenten hebben daar ingevuld dat zij goed groenonderhoud belangrijk vinden en speelplekken voor kinderen.

Op de vraag 'wat mis je in Pekela?' scoren 'winkels', 'cultuur en evenementen' en 'plek om te spelen' hoog. Een echte 'trekpleister' zoals een ontmoetingsplaats waar verschillende voorzieningen samenkomen of een horecagelegenheid met grand café-sfeer wordt ook veel genoemd. Ook groenonderhoud en woningen voor starters en senioren worden vaker genoemd.

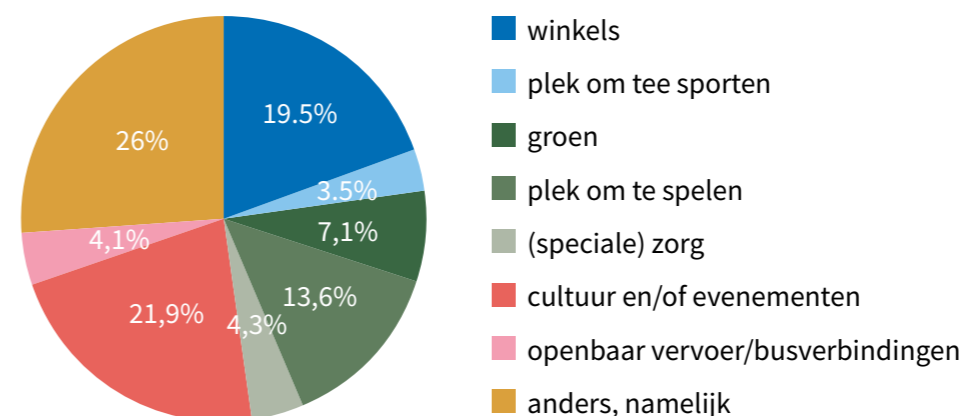
Welke voorzieningen heb jij nodig in Pekela om goed te kunnen wonen?

Beantwoord: 556 | Overgeslagen: 0

Wat mis jij op dit moment in Pekela?

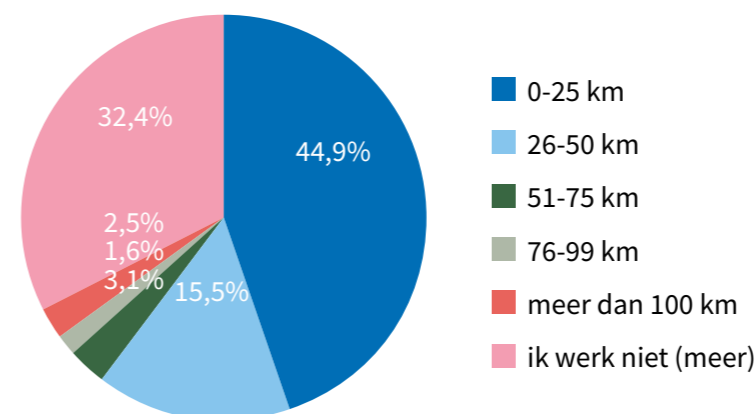
Beantwoord: 538 | Overgeslagen: 17

Onder de respondenten op de enquête is 30% die niet (meer) werkt. De meeste werkenden geven aan dat zij hun werkplek binnen een straal van 25 kilometer hebben. Zij zijn over het algemeen tevreden met deze reisafstand.

Bereikbaarheid

Voor een woongemeente zijn verbindingen belangrijk. Ons gebied is niet dichtbevolkt. Niet alle voorzieningen zijn daarom naast de deur te vinden. Door de strategische ligging van Pekela - tussen Winschoten, Veendam en Stadskanaal - bevinden werk en niet-dagelijkse voorzieningen zich binnen handbereik. Goede verbindingen zorgen dat voorzieningen zoals het ziekenhuis en het voortgezet onderwijs ook echt bereikbaar zijn. De gemeente doet daarom wat zij kan om verbindingen te verbeteren, bijvoorbeeld actieve lobby voor de treinverbinding Groningen - Veendam - Emmen. En door te werken aan fiets- en autowegen en de aansluiting tussen verschillende vormen van vervoer, bijvoorbeeld in een verkeers-hub. Zodat het gemakkelijk is om naar Veendam, Winschoten en Stadskanaal te komen, en van daaruit verder te reizen.

Basis op orde

Wat vraagt het van de gemeente om een goede woongemeente te zijn? Ten eerste dat de basis op orde is. Dat is de eerste randvoorwaarde die Pekela haar inwoners wil bieden. De wettelijke taken die de gemeente heeft, goed uitvoeren. Van het uitgeven van paspoorten tot het toekennen van ondersteuning in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Van het verstrekken van vergunningen tot strooien als het glad is. Zorgen dat alles op straat schoon, heel en veilig is. Die zaken heeft de gemeente goed op orde. Daarnaast is de gemeente er voor mensen die ondersteuning nodig hebben. Er is dan hulp met menselijke maat: oplossen van het probleem staat centraal. Inzetten op wat kan en wél mogelijk is. Dat is waar Pekela sterk in is. 'Daar ga ik niet over' zul je niet horen. Bij moeilijke vraagstukken werken we samen met anderen. Dit lukt goed, omdat we met organisaties als de woningbouwcoöperatie en de huisartsen korte lijnen hebben.

"Van het verstrekken van vergunningen tot strooien als het glad is."

Lokale netwerken versterken

In de gesprekken met maatschappelijke organisaties kwam het onderwerp samenwerking vaak aan de orde. Daar moet Pekela nog beter in worden. Het is positief dat zoveel organisaties bereid zijn om de gemeente en elkaar op te zoeken. Er is veel motivatie om samen van Pekela iets moois te maken.

De gemeente wil niet alleen zelf beter samenwerken, maar ook een rol spelen in het opbouwen van een netwerk: organisaties onderling aan elkaar verbinden. De voorwaarde daarbij is dat de samenwerking geen doel op zich is, maar een helder, inhoudelijk doel dient. Denk daarbij aan scholen en bedrijven, of sportverenigingen en zorgverleners. In sommige gevallen is samen optrekken zelfs de enige manier om ook in de toekomst dingen te kunnen blijven aanbieden of doen. Tijdens de ophaalronde zagen sommige partijen al concrete kansen om iets samen op te pakken.

DE VIER PIJLERS

De gemeente Pekela richt zich in de komende jaren vooral op vier domeinen: gezondheid, woonomgeving, werk & inkomen en leren. Hieronder bespreken we deze domeinen achtereenvolgens en besteden daarbij aandacht aan de kern: waar het om gaat, het doel: de ambities die de gemeente heeft en doen: hoe bereiken we het doel en wat zijn de eerste stappen.

1. GEZONDHEID

Kern

Gezond zijn is de basis van brede welvaart. Het uitgangspunt van de gemeente Pekela is 'positieve gezondheid'. Dit betekent dat gezond zijn meer is dan 'niet ziek' zijn. Het gaat ook over kwaliteit van leven, het gevoel hebben dat je betekenis hebt en dat je zelf de regie hebt over je leven. Dit maakt gezondheid een complex vraagstuk waarbij een integrale aanpak nodig is. Pekelders geven hun eigen gezondheid gemiddeld een 7,1.²

"Om iets te veranderen is beweging nodig."

Dat is een ruime voldoende. Toch weten we dat de levensverwachting in Pekela aanzienlijk lager is dan gemiddeld in Nederland. Dit verdient onze onverdeelde aandacht. Hieraan liggen verschillende factoren ten grondslag, zoals opleidingsniveau en armoede. Pekela kent relatief veel generatie-armoede. Geldproblemen leiden tot stress. Stress maakt ongelukkig. Geldzorgen kunnen alles overheersen en maken het moeilijk om de juiste beslissingen te nemen.

² Bron: enquête toekomstvisie januari 2022.

Geld en gezondheid kunnen ook heel letterlijk met elkaar in verband staan. In reactie op de enquêtevraag ‘Wat heb je nodig om (nog) gezonder te gaan eten?’ komt het antwoord ‘geld om gezond eten te kopen’ of ‘dat groente en fruit betaalbaar zijn’ vaker voor. Leefstijl en gedrag zijn belangrijke sleutels. Overgewicht, roken en overmatig alcoholgebruik zijn de belangrijkste veroorzakers van ziekte. Het goede nieuws is dat we hier iets aan kunnen doen. Samen met inwoners en partners wil de gemeente Pekela de spiraal ombuigen naar omhoog. Juist doordat wij dicht bij de inwoners staan kunnen we met hen in gesprek om te horen wat zij nodig hebben. Om iets te veranderen is beweging nodig. De titel van deze visie is niet voor niets ‘Pekela in beweging’.

Er zijn verbanden tussen de domeinen gezondheid en leren. Het verband tussen opleidingsniveau en levensverwachting speelt hierbij een rol. We hebben aandacht voor het ontwikkelen van gedrag en vaardigheden voor alle inwoners, jong en oud. Er bestaat ook een verband met het domein woonomgeving, want de inrichting van de omgeving is mede bepalend voor keuzes die je maakt.

Doel

De gemeente Pekela ziet graag dat haar inwoners in 2030 gezonder zijn. Voorkomen is beter dan genezen. Als het lukt om problemen te voorkomen, loopt het later niet uit de hand. Gezond eten, meer bewegen en buitenspelen, bewust omgaan met alcohol, dat is wat de gemeente Pekela wil bevorderen. Een rookvrije omgeving voor kinderen op korte termijn en een rookvrije generatie in 2040 horen daar ook bij.³ De gemeente gaat voor ‘meer gezonde jaren in Pekela’.

Via de verenigingen doen al veel inwoners aan sport. Sporten gaat niet alleen over bewegen en fysieke gezondheid, maar ook over samen dingen doen en over mentale gezondheid. Hoe krijgen we meer inwoners in beweging (en pakken we gelijk zaken als aanpak eenzaamheid en versterken mentale weerbaarheid mee)? Dat is een vraagstuk waar de gemeente samen met scholen, sportverenigingen en andere partijen mee aan de slag wil.

³ Zoals opgenomen in preventieakkoord.

In 2030 in Pekela...

- Positieve gezondheid en ‘voorkomen in plaats van genezen’ hebben de eerste vruchten afgeworpen. Er is minder overgewicht en meer mensen voldoen aan de beweegrichtlijnen. Het lukt hen ook om hun leefstijl gezonder te maken. Pekela is op weg naar het landelijk gemiddelde.
- De gemeente kent haar inwoners en kan daardoor maatwerk leveren en ondersteunen voordat zorgvragen escaleren, samen met zorg- & welzijnsprofessionals en het onderwijs. Voor wie het nodig heeft, is er snel laagdrempelige, praktische ondersteuning dichtbij.
- In 2030 daagt de openbare ruimte in Pekela uit om in beweging te komen.
 - a. In elke wijk zijn er voldoende plekken waar kinderen en volwassenen kunnen bewegen, zoals speeltuinen, beweegtoestellen of andere voorzieningen zoals een fietscrossbaan of een jeu de boulesbaan. Mensen ontmoeten elkaar op deze plekken. Inwoners, jong en oud, krijgen een rol in ontwerp en uitvoering, zodat plekken (ook) aan hun wensen voldoen en ze zich eigenaar voelen.
 - b. De leefomgeving is veilig en aantrekkelijk voor wandelaars en fietsers. In de dorpen is langzaam verkeer net zo belangrijk als snel verkeer zoals auto's.
- Is de leefomgeving waar kinderen in Pekela veel komen structureel gezonder, omdat we in 2022-2024 aan de slag gaan met de JOGG-aanpak (Jongeren op Gezond Gewicht). Denk daarbij aan school, kinderopvang, sportverenigingen, dorpshuizen, thuis en ander plekken.
- Pekela is een voorbeeld van de gedachte dat er een gemeenschap nodig is om een kind goed te laten opgroeien.
 - a. In de praktische gezinsondersteuning is er goede samenwerking tussen alle partijen die zich bezighouden met gezinnen in het algemeen en kinderen in het bijzonder. Dit zijn eigenlijk alle plekken waar kinderen zijn. Denk hierbij aan scholen en kinderopvang, welzijnsorganisatie, jeugdhulpaanbieders, de bibliotheek en de gemeente. Zij werken met kind (en ouders) in centrale positie, niet met de aanbieders centraal. Zij ontwerpen hiervoor een gezamenlijke aanpak en voeren deze uit.
 - b. Dankzij de focus op de eerste 1000 dagen hebben de kinderen in Pekela een goede start.
- Beheersen de meeste inwoners basisvaardigheden als lezen, schrijven en rekenen en zijn zij voldoende digitaal vaardig om mee te kunnen doen in de maatschappij.

Doen

Naast de wettelijke zorgplicht van de gemeente voor het beschermen en bevorderen van de gezondheid van inwoners, zijn meer inspanningen nodig. De gemeente Pekela reserveert daarom capaciteit voor het maken en uitvoeren van gezondheidsbeleid en heeft hierin een lange adem. Preventie vraagt investeren, en vraagt samen kijken wat nodig is en wat werkt. Dit vraagt dat de context aandacht krijgt. Een situatie staat zelden op zich, maar is onderdeel van een geheel.

Netwerk versterken

Dit geldt ook voor alles wat er speelt in gezinnen en bij kinderen. Daarom is het belangrijk om het netwerk van samenwerking te versterken. De gemeente neemt hierin de rol van verbinder op zich, neemt het initiatief om partijen bij elkaar te brengen en wanneer wenselijk de samenwerking te coördineren. Dit geeft invulling aan de uitvoering van ambitie 5.

Beweegvriendelijke leefomgeving

We willen het voor jong en oud leuk en makkelijk maken om naar buiten te gaan en te bewegen. Initiatieven uit de samenleving, zoals de wandelgroepen, koestert de gemeente dan ook. De wandelgroepen zijn laagdrempelig. Deze zorgen niet alleen dat mensen in beweging komen, maar ook voor ontmoetingen en voorkomen zo eenzaamheid.

Er is veel publieke ruimte. Aantrekkelijke en veilige wandel- en fietspaden dragen bij aan een gezonde leefomgeving, maar wellicht is er meer. Wanneer een gebied of wijk opnieuw ingericht wordt, kijkt de gemeente daarom hoe de woonomgeving meer tot bewegen kan uitdagen. De gemeente betreft hierbij relevante partijen zoals inwoners (jong en oud), sportverenigingen, speeltuinbeheerders en scholen.

In de periode 2022 tot en met 2024 zet de gemeente Pekela in op Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). Met de integrale JOGG-aanpak maken we de omgeving waar kinderen en jongeren (0 tot 19 jaar) opgroeien structureel gezonder. Dit doen we samen met onze partners, zowel publiek als privaat. JOGG richt zich op de volledige leefomgeving waar kinderen en jongeren veel komen: thuis (ouders/verzorgers), buurt, school, sport, vrije tijd, werk en (online) media. Met programma's en projecten in deze omgevingen gaan we een gezonder aanbod van eten en drinken, meer bewegen, voldoende ontspanning en slaap stimuleren.

Toekomstbestendige sportverenigingen

In het stimuleren van beweging zijn levenskrachtige sportverenigingen cruciaal. De gemeente kijkt graag samen met sportverenigingen hoe meer inwoners, jong en oud, (structureel) in beweging kunnen komen. En betreft daarbij ook de inwoners zelf om het aanbod goed aan te laten sluiten bij de huidige behoefte.

Er zijn veel verenigingen die gebruik maken van gebouwen en accommodaties zoals sportvelden. Het in stand houden van deze faciliteiten is een aandachtspunt. Op het moment dat dit niet meer lukt, ligt samenwerking tussen verenigingen voor de hand. Het initiatief hiervoor ligt bij de verenigingen. Bij fusies is gelijkwaardigheid cruciaal.

Sportverenigingen beschouwden elkaar voorheen als concurrent, maar zien nu perspectief in onderlinge samenwerking. Dit zou bijvoorbeeld kunnen beginnen met gezamenlijke inkoop. Denk hierbij aan producten voor de kantine maar ook aan verzekeringen of energie. Het gezamenlijk aanbieden van sportactiviteiten aan de jeugd, hun ouders en/of ouderen is ook een mogelijkheid. Het initiatief hiervoor ligt bij de verenigingen, de gemeente is ondersteunend.

"In het stimuleren van beweging zijn levenskrachtige sportverenigingen cruciaal."

DE VIER PIJLERS

2. WOONOMGEVING

Kern

In Pekela is veel ruimte en kun je mooi wonen. Het woongenot krijgt een hoog cijfer, namelijk een 7,6.⁴ Ruim 70% van de respondenten geeft in de enquête aan dat ze Pekela zouden aanbevelen als woongemeente. Als reden geven ze vaak op 'betaalbare huizen', en mensen vinden het prettig wonen in Pekela dankzij 'rust en ruimte' en de strategische ligging tussen drie steden.

"Passend en betaalbaar wonen vinden we belangrijk."

Maar ook zijn er wensen om de woonomgeving nog beter te maken. Ongeveer een kwart wil graag meer recreatiemogelijkheden in de gemeente. Daarnaast staan meer winkels en huizen op het wensenlijstje. Net als overal in Nederland is het in Pekela met name voor starters op de woningmarkt moeilijk om een woning te vinden. De actuele druk op de woningmarkt is in die zin een kans voor onze gemeente. We gaan ruimte zoeken om te bouwen. Passend en betaalbaar wonen vinden we belangrijk. De prognose is dat Pekela in de nabije toekomst meer oudere inwoners krijgt, omdat de bevolking vergrijsd. Voor hen is huisvesting nodig die aansluit op hun levensfase en eventuele zorgbehoefte, zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen.

De meeste inwoners redden zich prima, maar er zijn ook inwoners waar we ons zorgen over maken. De energieprijzen stijgen en een huis onderhouden kost ook geld. En dan hebben we het nog niet over investeringen in isolatie en zonnepanelen. Niet iedereen kan hierin mee.

⁴ Enquête Toekomstvisie januari 2022.

Pekela kiest ervoor om een woongemeente te zijn. Als iets Pekela kenmerkt, dan is het dat het een lintdorp is. Dit maakt het een uitdaging om te zorgen dat voor alle inwoners de belangrijkste voorzieningen op een acceptabele afstand beschikbaar zijn. Alles evenredig verdelen over het gebied is onmogelijk. Verschillen mogen er zijn.

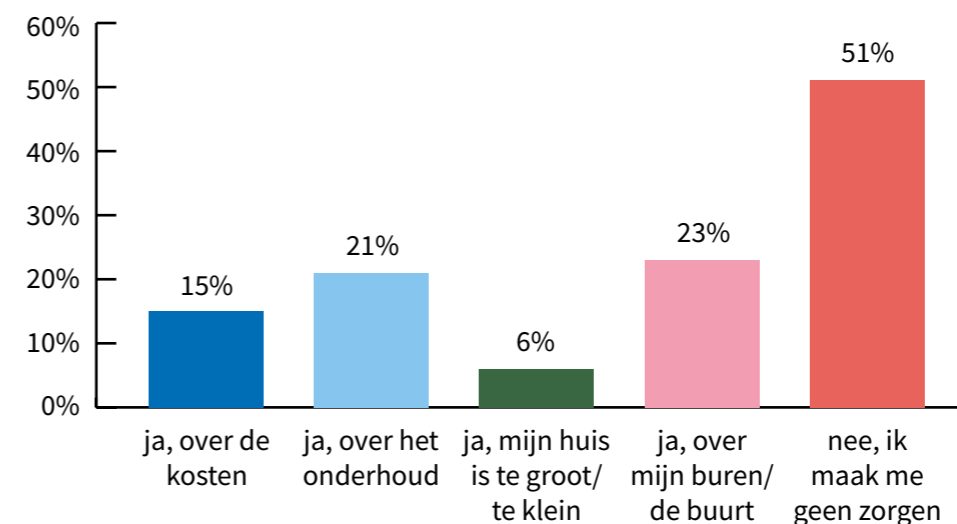
De helft van de respondenten op de enquête geeft aan dat er zorgen over hun huis zijn. Naast onderhoud, kosten en bevestigsschade is 'de buurt' de vaakst genoemde oorzaak van deze zorgen. Sommige mensen maken zich zorgen over meerdere factoren.

Een huis is alleen een fijn huis als het in een leefbare buurt staat. Daar is het schoon, heel en veilig, maar ook gezellig. Een prettige en gezonde leefomgeving is belangrijk voor brede welvaart. Wonen is een eerste levensbehoefte en beïnvloedt (ook) je gezondheid, en of je je goed kunt ontwikkelen. Om samen te leven, moet je elkaar kunnen ontmoeten. In verschillende gesprekken kwam naar voren dat ontmoetingsplekken voor alle leeftijden welkom zijn, met speelplekken voor kinderen als bijzonder aandachtspunt. Jongeren noemden dat het wel wat gezelliger kan in Pekela, met bijvoorbeeld lichtjes in de winter en door regelmatig iets te organiseren. We willen hen onder aanvoering van de Jongerenraad uitdagen om dit verder uit te werken en hierin het voortouw te nemen.

Om te weten wat er nodig is voor een leefbare buurt is het contact met inwoners cruciaal, daarom organiseert de gemeente regelmatig wijk rondes samen met partners. Bewoners kunnen dan de dingen waar zij tegenaan lopen benoemen en laten zien. Die korte lijnen zorgen voor vertrouwen en draagvlak.

Maak jij je zorgen over jouw huis?

Beantwoord: 556 | Overgeslagen: 0

Doel

In 2030 in Pekela...

- Is Pekela specialist in gebiedsgerichte aanpak: een integrale blik samen met inwoners, woningbouwcorporatie en welzijnsorganisatie. De wijk rondes zijn hiervoor een vaste basis. Door de korte lijnen en goede samenwerking verbeteren we de leefomgeving samen met een ieder die daar een belang bij heeft. Dit begint klein: bijvoorbeeld met het plaatsen van proatbankies en het aanleggen van pluktuintjes. Met deze aanpak loopt Pekela voorop in de regio.
- Zijn de grote kwaliteiten die Pekela heeft nog beter zichtbaar.
 - Pekelders waarderen hun leefomgeving en hebben basisvoorzieningen nabij. Voor sommige wijken betekent dit dat we gebieden anders hebben ingericht of zijn er dergelijke plannen in voorbereiding.
 - Het streefbeeld is dat in de wijken mensen van verschillende leeftijden, afkomst en opleidingsniveau door elkaar wonen. Bij herstructurering is hier aandacht voor.
 - Ontmoetingsplekken zijn behouden in elk dorp. De dorpshuizen zijn functionele ontmoetingsplaatsen met een centrale positie in het 'dorpsnetwerk'; er zijn samenwerkingsverbanden en multifunctionele toepassingen. Bewegen, ontmoeten en educatie hebben een vaste plaats in en rondom de dorpshuizen.
 - Het onderhoud van de openbare ruimte is op orde. Daarbij is aandacht voor biodiversiteit en ecologisch beheer.
 - De omgeving is veilig om in te wonen. Er is geen plaats voor ondermijnende activiteiten zoals illegale hennepcultuur. Er is minder overlast door burenruzies, jongerengroepen en woonfraude.
 - In een fijne leefomgeving is het veilig op straat. De maximum snelheid op wegen, met name in de bebouwde kom, geldt niet voor niks.
- Zijn er nieuwe woningen gebouwd op de ontwikkellocaties die we op dit moment selecteren.

- Niemand zit in Pekela 'gevangen in zijn eigen stenen' door onbetaalbare woonlasten. De gemeente wil voorkomen dat mensen die wel een koophuis hebben, maar moeite om de kosten te dragen, in de problemen komen.
- Iedereen die wil kan energiebesparende maatregelen nemen. Inwoners en gemeente zetten zich hier samen voor in. Energiecoöperaties en initiatieven als 'Boven-Pekela energieneutraal' spelen hierin een rol, met ondersteuning van de gemeente.
- Een gezonde leefomgeving daagt uit om te bewegen. Meer inwoners pakken de fiets of gaan lopen, omdat er veilige, goede fietspaden en mooie wandelpaden zijn. Wandelen en fietsen krijgen nadrukkelijk aandacht als de gemeente de openbare ruimte opnieuw inricht. Dit is onderdeel van een gezonde leefomgeving.
- Kunnen inwoners hun dagelijkse inkopen doen in de nette, levendige winkelcentra.

Doen

Nieuwbouw woningen

Regionaal is de ambitie om het woningaanbod een impuls te geven. Pekela levert hieraan een bijdrage en bepaalt ontwikkellocaties voor woningbouw. De gemeente ziet erop toe dat nieuwbouw plaatsvindt voor verschillende doelgroepen. Ouderen, jongeren, huurders en kopers. Werken met een maatschappelijk woonakkoord zou een manier kunnen zijn om dit te borgen.

"De sociale drijfveer van de gemeente is groot."

Nette, veilige openbare ruimte

Mensen gaan in Pekela eigenlijk altijd voor 'dingen'. De sociale drijfveer van de gemeente is groot. En de budgetten zijn beperkt. Daarom heeft het onderhoud van de openbare ruimte in de afgelopen tijd minder aandacht gehad. Het groenonderhoud kan beter. We beseffen ons dat een nette leefomgeving bijdraagt aan het welzijn en dat een verzorgde openbare ruimte een veilig gevoel geeft. Daarom gaan we de woonomgeving fraaier maken en het onderhoud aan de openbare ruimte verbeteren. Het liefste doen we dat samen met inwoners, buurtverenigingen, de woningcorporatie en andere partners. We doen dit met aandacht voor biodiversiteit en ecologisch beheer.

Duurzame maatregelen voor iedereen

De gemeente helpt inwoners om gebruik te maken van bestaande stimuleringsregelingen voor energiebesparing. Met de woningcorporatie maken we afspraken over het verduurzamen van sociale huurwoningen. Woningeigenaren met een kleine beurs hebben bijzondere aandacht. Pekela neemt daarom het initiatief voor een regionaal project dat oplossingen biedt voor de onderkant van de particuliere markt. Daarbij is er speciale aandacht voor energiebesparing in de brede zin van het woord.

Werken met de Omgevingswet

Implementatie van de Omgevingswet zien we als een middel om ons doel te bereiken: integrale afwegingen, initiatieven vanuit de samenleving staan centraal en informatie krijgen of een aanvraag indienen bij de gemeente is gemakkelijk en gaat vlot.

DE VIER PIJLERS

3. LEREN

Kern

De Pekelder is van nature bescheiden. Gewoon is goed genoeg. Hierdoor benut niet iedereen zijn/haar talenten optimaal. We gunnen de kinderen uit Pekela minstens zulke kansen als kinderen uit een rijke buurt in de stad. Het vergroten van kansengelijkheid. Mede doordat Pekelders zo honkvast zijn, gehecht aan hun dorp, wordt de toekomst van de eigen kinderen gezien in het verlengde van de eigen loopbaan. Pekela nodigt inwoners uit zich een leven lang te blijven ontwikkelen. Om mee te kunnen in de snel veranderende wereld is het voor iedereen zinvol om te blijven leren, een leven lang te ontwikkelen. Om je talent te benutten, is het soms nodig om uit je veilige wereld te komen en je vleugels uit te slaan. Dat wil de gemeente stimuleren.

"Succes op school is afhankelijk van veel factoren."

De meeste Pekelders (80%)⁵ zijn van mening dat zij voldoende mogelijkheden hebben om zichzelf te ontplooiën. Dat doen ze door zelf bij te blijven, bijvoorbeeld veel te lezen, en door opleidingen te volgen via hun werkgever. Het begint met een uitdagende schoolomgeving waar alle kinderen en jongeren zich optimaal, dat wil zeggen passend bij hun mogelijkheden, kunnen ontwikkelen. Dit werkt het beste hun (groot)ouders betrokken zijn.

⁵ Enquête Toekomstvisie januari 2022.

Succes op school is afhankelijk van veel factoren. De thuissituatie van kinderen heeft invloed op leerprestaties. Kinderen in Pekela hebben relatief een groot risico om met achterstand aan hun schoolloopbaan te beginnen of om deze gaandeweg op te lopen. Helaas is er voor veel jongeren reden genoeg om het onderwijs te verlaten zonder startkwalificatie. Het aantal vroegtijdig schoolverlaters is relatief hoog en het opleidingsniveau verhoudingsgewijs laag. Voor een bepaalde groep jongeren is het slechte pad in de wereld van snel geld, criminaliteit en drugs verleidelijk. Dit maakt dat zij zich niet op hun toekomst en de lange termijn richten. Hier verbetering in brengen is makkelijker gezegd dan gedaan. Jongeren hebben ondersteuning nodig zodat zij weerbaarder worden en zich beter op hun toekomst kunnen voorbereiden. Er is goede samenwerking en een brede blik nodig om hiervoor te zorgen.

Een opleiding is nodig om later een goed bestaan op te bouwen. Dat weet iedereen, maar in een digitaliserende wereld is het belangrijker dan ooit. Daarom is goed basisonderwijs cruciaal. Zonder die letterlijke basis is het moeilijk om later een inhaalslag te maken. Omdat er op de arbeidsmarkt veel vraag is naar vakmanschap, ziet de gemeente een combinatie werk en school als een goede oplossing. Jongeren leren dan in de praktijk een vak.

Doel

In 2030 in Pekela...

- Elk kind 'wortels' te geven om stevig te staan en de 'vleugels' om uit te kunnen vliegen. Talenten van kinderen zichtbaar maken en stimuleren. Dat is wat onderwijs, gemeente, jeugdhulp en andere partijen samen willen bereiken. De samenwerking tussen deze partijen is daarom verbeterd.
- Alle kinderen krijgen een goede onderwijsbasis. Tot hun twaalfde jaar kunnen kinderen in Pekela naar het basisonderwijs. Basisschool en voortgezet onderwijs leiden op voor kansrijke toekomst en zelfstandigheid. Op school, of dat nou in Pekela is of in de omliggende gemeenten, kan iedereen zich ontwikkelen op een manier die past bij zijn/haar talenten en wensen.
- Jongeren maken de juiste studiekeuzes. Bij de keuze voor vervolgonderwijs staan de mogelijkheden van een kind centraal, niet de plek waar de school staat. Kinderen laten zich er niet door de afstand weerhouden om een opleiding in Winschoten, Stadskanaal of Groningen te volgen, als dit beter aansluit bij hun talenten.
- Als mobiliteit een probleem is om op school of werk te komen, vinden we daar een creatieve oplossing voor.

- De overgang van school naar werk verloopt voor meer jongeren soepel. Dit komt omdat scholen en bedrijfsleven samen investeren in beroepsoriëntatie en laten zien wat beroepen inhouden, en doordat er goede begeleiding is in deze fase. De kansen in de regionaal sterke sectoren als techniek en zorg krijgen hierbij aandacht.
- Leven Lang Ontwikkelen is een strategisch doel en vormt de verbinding tussen leren, werk & inkomen en gezondheid.

Doen

Netwerk versterken

Het onderwijs en de kinderopvang gaven in de ophaalronde aan dat zij meer willen samenwerken. Met elkaar, maar ook met de gemeente (vanuit de onderwijskant, maar ook vanuit openbare orde en veiligheid). Onderwijs en jeugdhulp kunnen hun samenwerking voor passend onderwijs verbeteren.

Een eerste stap is om partijen bij elkaar te brengen, samen te bepalen wat er nodig is en een aanpak uit te denken. De gemeente neemt daarbij de rol om verbindingen te leggen en een netwerk te onderhouden. Hierbij willen de partijen het geheel overzien vanuit het perspectief van het kind in plaats van vanuit hun eigen aanbod en taak. Dit zou een pilotproject kunnen zijn in het kader van een regionaal programma.

Doorgaan met Verrijkte schooldag

Dit is te zien in hetzelfde kader als het succesvolle pilotproject de Verrijkte Schooldag (vanuit de Regio Deal).

In Pekela maken we daarmee werk van kansengelijkheid voor kinderen. Dat doen we door in en rond de schooltijden in het basisonderwijs meer werk te maken van bewegen, gezonde voeding, natuureducatie, wetenschap en techniek, cultuur, welzijn en de toekomstige arbeidsmarkt. Het gaat om onderwerpen die naast het reguliere onderwijsprogramma kinderen versterken in hun persoonlijke ontwikkeling en vaardigheden. Hierdoor krijgen alle kinderen de kans om talenten te ontdekken en te ontwikkelen ongeacht de kansen van huis uit.

Boeken lenen

Organisaties en inwoners gaven aan dat zij sluiting van de bibliotheekvestiging in Nieuwe Pekela ervaren als een gemis. Op alle basisscholen van de gemeente Pekela komen de schoolbibliotheken weer terug en in Nieuwe Pekela wordt een pilot gestart om de schoolbibliotheken eveneens als uitleenpunt voor volwassenen te gebruiken. Daarnaast zouden de dorpshuizen een rol kunnen vervullen bij het uitlenen van boeken, bijvoorbeeld door het initiatief van een (particuliere) minibieb.

Overgangen verzachten

Overgangsmomenten (bijvoorbeeld van basisschool naar voortgezet onderwijs, maar ook van school naar werk) zijn vaak een kwetsbaar moment. Dan veranderen structuren. Ondersteuning voor jeugd in de eerste jaren na de basisschool, zodat ze tot hun 14e jaar ergens op terug kunnen vallen, zou kunnen voorkomen dat juist in die fase ontsporing optreedt. In 2022 kijken Welzijnsorganisatie De Badde en de gemeente samen of en hoe dit te realiseren is.

"Regionale voorbeelden uit de sport, cultuur, muziek en het bedrijfsleven geven een introductie van hun beroep en vak".

Ambassadeursproject

Om jongeren te laten zien en ervaren wat wél mogelijk is, start er op initiatief van de gemeente een project met ambassadeurs voor de jeugd. Regionale voorbeelden uit de sport, cultuur, muziek en het bedrijfsleven geven een introductie van hun beroep en vak. Daarbij vertellen ze waar ze vandaan komen, wat hun drijfveer is en over hun weg naar de top. Ook in reactie op de enquête was het inzetten van succesverhalen een suggestie die vaak werd gedaan, naast het organiseren van activiteiten op gebied van sport, muziek, cultuur en maatschappelijke stages.

DE VIER PIJLERS

4. WERK & INKOMEN

Kern

Rondom Werk & Inkomen is er in Pekela al langer 'werk aan de winkel' en dit zal ook zo blijven. In Pekela kennen we relatief lage arbeidsparticipatie en een hoog aandeel beschermt werk. Dat is in zekere zin zorgelijk. Werken zorgt voor een eigen inkomen en dat je dus je eigen boontjes kunt doppen. Werk is meer dan geld verdienen. Het zorgt voor voldoening, zingeving en ontwikkeling.

"Werk aan de winkel."

Ook als je aan het werk bent, is het goed om te blijven leren. Of je nou met je hoofd of met je handen werkt. Dit maakt je veelzijdig inzetbaar en dus zelfstandig. De meeste inwoners vinden dat ze op dit moment voldoende de mogelijkheid hebben om zichzelf te ontwikkelen.⁶ De gemeente helpt mensen om kansen te pakken. Het herstellen van bestaanszekerheid.

Bestaanszekerheid betekent niet alleen dat er een vangnet is in de vorm van een uitkering als je zonder werk zit. Het gaat hier ook om het opdoen van de juiste vaardigheden en motivatie om werk te vinden. De gemeente is hierbij afhankelijk van Rijksbeleid. Ze voert de Participatiewet uit, waar Den Haag regie over voert. Dat deze kaders niet optimaal zijn, is geen geheim.

⁶ Enquête Toekomstvisie januari 2022.

Pekela probeert de ruimte op te zoeken om zoveel mogelijk maatwerk te leveren, mensgericht en met vertrouwen, in plaats van de nadruk te leggen op controle en rechtmatigheid. Bijvoorbeeld met ruimhartig minimabeleid en hulp bij schulden. Problemen oplossen staat centraal, niet de kaders waarbinnen dat moet gebeuren. Door onze omvang, wilskracht en de behoefte om te handelen vanuit vertrouwen, slagen we hierin. Dicht bij de inwoners en in samenwerking met alle relevante partijen. Zodat iedereen meedoet naar vermogen, en kansen pakt om een stap vooruit te zetten. Pekela loopt in landelijk perspectief voorop met een innovatieve, praktijkgerichte aanpak van (generatie-) armoede.

*"De Pekelder is een harde werker,
praktisch, nuchter en loyaal."*

Zonder te willen generaliseren is de Pekelder een harde werker, praktisch, nuchter en loyaal. Pioniers bevolkten deze regio. Er zijn dan ook relatief veel ZZP'ers. Er zitten minder mensen dan ooit in de bijstand in Pekela. Bedrijven zien als grootste uitdaging voor de komende tien jaar om goed opgeleid personeel te vinden. Talent trekken en vasthouden is dé uitdaging. Het behoud van de basisvoorzieningen die Pekela een prettige woonomgeving maken is daarbij belangrijk.

Het verband tussen de pijlers leren en werk & inkomen ligt voor de hand: zonder opleiding geen startkwalificatie en zonder startkwalificatie geen werk. Ook met gezondheid bestaat er een verband. Werk en bestaanszekerheid dragen bij aan gezondheid, maar gezondheid is ook nodig om te kunnen werken.

Doel

In 2030 in Pekela...

- Iedereen doet mee. De gemeente ondersteunt om zelfstandigheid te bevorderen. Iedereen heeft werk, óf een andere zinvolle tijdsbesteding.
- De gemeente speelt in op het tekort aan vakmensen en geeft samen met onderwijs en bedrijven 'leren in de praktijk' op een moderne manier vorm. Er bestaat daarom een goed functionerende 'virtuele ambachtsschool'. Geen stenen school, maar een werkwijze, met de gemeente in de rol van verbinder tussen leerlingen en erkend leerbedrijven. Jongeren krijgen op die manier kansen om praktijkgericht te leren en bedrijven vinden personeel.
- De aanpak van 'Over de brug', waar verschillende diensten op het gebied van werk, inkomen en andere ondersteuning onder één dak te vinden zijn, is verder ontwikkeld en uitgebreid.
- Lukt het bedrijven om goed opgeleide medewerkers te houden en jong talent te trekken, onder andere door samenwerking in de driehoek ondernemers, onderwijs en overheid. Initiatieven als de Innovatiehub Oost-Groningen zijn hiervan een goed voorbeeld.
- Voor lokale bedrijvigheid zijn er in Pekela voldoende faciliteiten, zoals woon-werkkavels.

Doen

In Pekela is er veel ervaring met ondersteuning op het gebied van werk & inkomen en durft de gemeente te experimenteren. Een goed voorbeeld is het werken met ervaringsdeskundigen op het gebied van (generatie-) armoede. Begrip en herkenning hebben een belangrijke functie bij het vinden van oplossingen voor geldproblemen. Met deze aanpak is Pekela een voorbeeld voor heel Nederland.

Succes van 'Over de brug' uitbouwen

De gemeente heeft met 'Over de brug' (de Aanpakkers) een plek gecreëerd waar inburgering, schuldhulpverlening, dagbesteding, re-integratie en andere 'sociale functies' op één plek toegankelijk zijn. Er is eigenlijk te weinig ruimte in het gebouw. Er zijn wensen om deze succesvolle aanpak uit te bouwen, zodat nóg betere resultaten mogelijk zijn. Denk hierbij aan een combinatie van moestuin en keuken, waar mensen een nuttige dagbesteding vinden, leren over een gezonde leefstijl en die voorziet in een ontmoetingsfunctie.

Maar ook aan een plek waar inwoners 'Leven Lang Ontwikkelen' in de praktijk kunnen brengen. Blijven leren om in snel veranderende tijd bij te blijven. Taalvaardig te worden en te blijven. Digivaardigheden op te doen en uit te bouwen. De gemeente gaat inventariseren wat de wensen zijn en wat er nodig is. Daarna volgt een onderzoek naar de mogelijkheden hoe dit te realiseren, eventueel in verschillende stappen.

Samenwerking overheid, ondernemers, onderwijs

Zoveel mogelijk inwoners met een startkwalificatie is in het belang van werkgevers, de gemeente en niet in de laatste plaats de inwoners zelf. Samen met ondernemers en onderwijs wil de gemeente investeren in leven lang ontwikkelen. Om mensen die werk hebben te stimuleren om te blijven leren.

Samenwerking tussen de drie partijen is ook van belang zodat jongeren weten wat er 'te koop' is in de regio, welke bedrijven er zitten en welke banen er bestaan. Dit krijgt gestalte in de 'virtuele ambachtsschool', waarvoor de gemeente het initiatief neemt. Het kan bovendien al beginnen door leerlingen van de basisschool bij bedrijven achter de schermen te laten kijken. De gemeente brengt hierbij de werelden van school en ondernemers bij elkaar. De eerste stap is om samen met de ondernemersvereniging en de scholen de mogelijkheden te verkennen, en te bezien of aansluiting in regionaal verband mogelijk is.

3.

DE TOEKOMSTVISIE IN DE PRAKTIJK

Het is een hele uitdaging gebleken om op basis van onder andere de vele ideeën en ervaringen van onze inwoners een toekomstvisie te maken. Maar het is gelukt en het staat op papier. Vervolgens komt het aan op de uitvoering. Hoe gaat de gemeente Pekela zorgen dat het niet bij woorden blijft?

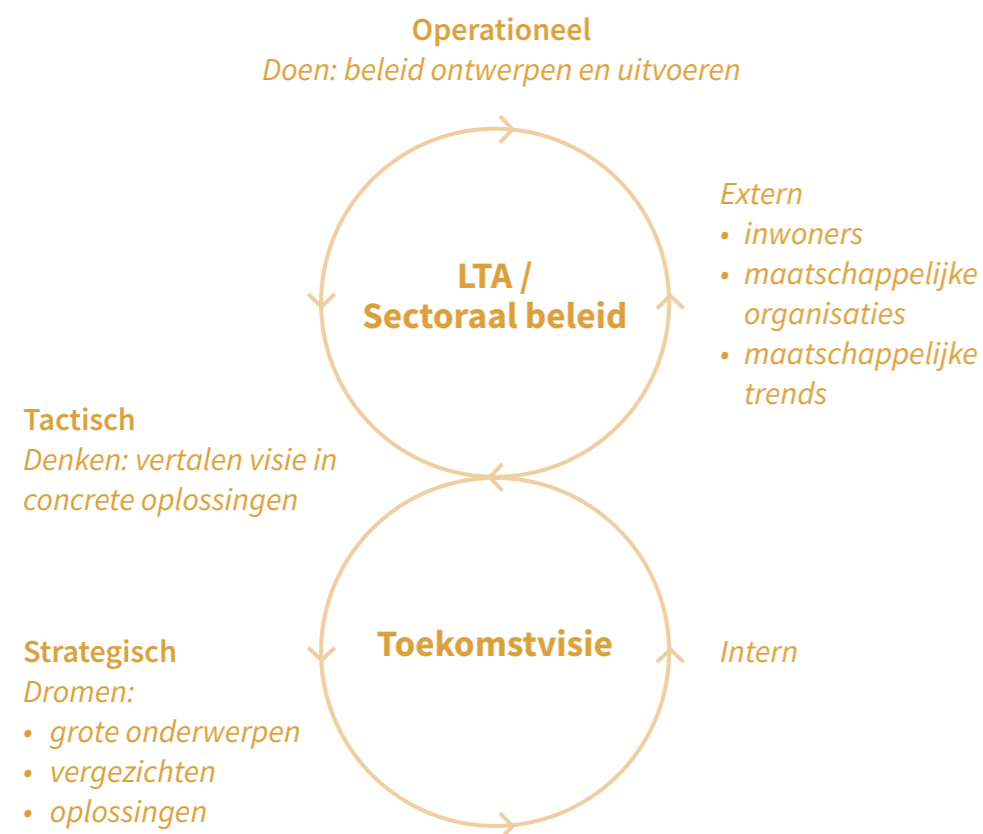
Uitgangspunten voor nieuw beleid

De Toekomstvisie bevat de uitgangspunten voor de toekomst van Pekela. Deze uitgangspunten gelden voor de hele organisatie. Elke beleidsnotitie toetsen we daarom voortaan inhoudelijk aan de Toekomstvisie. Dit onderdeel opnemen in het format van de collegeadviezen zorgt voor samenhang en focus.

In de vorm van een lange termijnagenda (LTA) werkt het management team (MT) uit welk beleidsstuk wanneer te verwachten is. Dit is een organisatiebrede, dynamische agenda die gedurende de bestuursperiode aan de hand van de actualiteit aangepast kan worden. De lange termijnagenda komt elk kwartaal aan de orde in de vergaderingen van het college.

Onderstaande acties zorgen dat de Toekomstvisie een levend document blijft:

- De verantwoordelijkheid voor het geven van een vervolg aan de toekomstvisie ligt bij het MT. Dit gaat samen met het opstellen van een lange termijnagenda, die de gemeente Pekela jaarlijks evalueert.
- Het doorontwikkelen van de Toekomstvisie en de LTA worden onderdeel van de Planning & Control cyclus. Beide komen als elementen terug in de voorjaarsnota en de begroting.
- In de jaarlijkse evaluatie komt aan de orde: wat is er wel en niet gelukt, wat zijn de nieuwe uitdagingen/welke nieuwe ontwikkelingen zijn er in de samenleving, op welke doelen ligt dit jaar de focus en wat gaan we doen om deze doelen te halen. In de evaluatie komen in elk geval aan de orde: geboekte resultaten, relevante (nieuwe) ontwikkelingen en welke bijsturing eventueel nodig is. Zo houden we elkaar intern scherp, met het zwaartepunt op de geformuleerde uitgangspunten.
- De gemeenteraad stelt de Toekomstvisie vast. Via de P&C-cyclus blijft de raad op de hoogte van de voortgang en houdt zij grip op eventuele bijsturing.

Inspiratiebron voor inwonersinitiatieven

De Toekomstvisie is ontstaan met input van vele maatschappelijke organisaties en inwoners van de gemeente Pekela. De grote betrokkenheid bij de gemeente en de toekomst van Pekela is hierbij positief opgevallen. De gemeente informeert de samenleving regelmatig over de voortgang, met speciale aandacht voor degenen die hebben bijgedragen.

"De Toekomstvisie is ontstaan met input van vele maatschappelijke organisaties en inwoners van de gemeente Pekela."

De gemeente wil er daarnaast voor zorgen dat de samenleving ons scherp houdt. Via het inwonerspanel kan de gemeente inwoners regelmatig vragen stellen. Het kennen van de mening en ervaringen van inwoners helpt om beleid te maken dat rekening houdt met de wensen uit de samenleving. In de komende jaren gaan we experimenteren en ervaring opdoen met het inwonerspanel. We kunnen daarbij niet verwachten dat alles in één keer goed gaat.

Zonder initiatieven vanuit de samenleving zijn de doelen niet te realiseren. De Toekomstvisie is bedoeld als een inspiratiebron voor inwonersinitiatieven. Maar deze initiatieven ontstaan niet vanzelf. Daarom gaat de gemeente helpen. Door lokale netwerken te versterken, maar ook door hier en daar een zetje te geven.

- Net als we doen bij de begroting, verwerken we de LTA na de vaststelling van de voorjaarsnota in een infographic. Inwoners kunnen daarmee kennis nemen van de tussenstand: wat is de stand van zaken, wat gaat de gemeente Pekela doen dit jaar, waar liggen de prioriteiten.
- Op dat moment (ten tijde van de voorjaarsnota) selecteren we drie of vier onderwerpen. Inwoners krijgen via inwonerspanel Pekels Goud de kans om over die onderwerpen hun mening te geven of ervaringen te delen. Dit betekent dat er maximaal 1x per kwartaal een beroep gedaan wordt op het panel.
- Bij vragen aan het inwonerspanel zijn we duidelijk over verwachtingen en de mate waarin inwoners invloed hebben.

- Door het wijkgericht werken maken we het inwoners gemakkelijker om ideeën aan te dragen. Elke veertien dagen vindt een wijkronde plaats. De gemeente is dan laagdrempelig te benaderen. Mensen kunnen dan met hun ideeën en dromen terecht. Digitaal kan dit ook doorlopend via pekelsgoud.nl.
- Met maatschappelijke organisaties vinden reguliere overleggen plaats. Daar delen beleidsadviseurs relevante onderwerpen uit de LTA en de Toekomstvisie en stimuleren de ontwikkeling van ideeën en plannen.

Pekela in de regio

De gemeente Pekela kijkt met een regionale blik naar de toekomst. Veel uitdagingen waar Pekela voor staat spelen in omliggende gemeenten eveneens. Samen sta je sterker en alleen ben je soms kwetsbaar. Onze mening is dat je moet samenwerken als dit in het belang van onze inwoners is. Soms heb je elkaar simpelweg nodig om iets te bereiken, of het nou gaat om het realiseren van doelen, om van elkaar te leren of om financiële middelen naar de regio te halen. Helemaal in een tijd waarin Den Haag steeds meer overtuigd raakt van het regio-denken.

"De gemeente Pekela kijkt met een regionale blik naar de toekomst."

Vanuit de beperkte schaalgrootte van onze gemeente werken we mede daarom graag samen met partners in de regio. Dit zijn onze buurgemeenten, maar ook de provincie Groningen speelt een rol, net als de Regiodeal Oost-Groningen en andere regionale programma's. De gemeente Pekela zoekt de verbinding als het gaat om het bepalen van ambities, maar ook als het gaat om deze te verwezenlijken. Vanuit economisch beleid, wonen, duurzaamheid, energietransitie en natuurontwikkeling leveren we graag onze bijdrage. Maar ook aan de gemeenschappelijke opgave in Oost-Groningen voor ons menselijk kapitaal. Op het gebied van werk en inkomen en een krachtige arbeidsmarkt.

4.

VERANTWOORDING

Om de Toekomstvisie te kunnen schrijven is input opgehaald vanuit de samenleving. De opbrengst van een gespreksronde met maatschappelijke organisaties en een enquête onder inwoners is in de tekst verwerkt. Hieronder volgt een verantwoording over de wijze waarop de gemeente Pekela deze input heeft opgehaald.

Ophaalronde maatschappelijke organisaties

Door een afvaardiging van het college en de gemeentelijke organisaties zijn gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties. Aan de orde kwamen zaken als, wat is de situatie nu, wat komt er op ons af aan ontwikkelingen, wat zijn wensen en dromen voor de toekomst, wat zou de rol van de gemeente kunnen zijn. Dit is gebeurd in de vorm van online vraaggesprekken in zeven verschillende groepen, verdeeld naar doelgroep. Met de onderstaande organisaties en contactpersonen is gesproken in het kader van deze toekomstvisie.

Organisatie	Contactpersoon	Ronde
Ondernemersvereniging Oude Pekela	Jakob Zwiderman	Ondernemers
Ondernemersvereniging Oude Pekela	Eva en Chris Zuur	Ondernemers
Ondernemersvereniging Oude Pekela	Erik Siefkes	Ondernemers
Ondernemersvereniging Oude Pekela	Willem van der Sluis	Ondernemers
UWV	Hendrik Karssiens	Ondernemers
Kinderopvang Tamariki	Marijke Fokkema	Onderwijs
Kindcentrum De Linde - Nieuwe Pekela en odbs Theo Thijssen - Boven Pekela	Simon van der Werf	Onderwijs
Kindcentrum Feiko Clock	Gerda Tepper	Onderwijs
VV Pekelder Boys	Irma Wortelboer-Fransens	Sport
SV Dynamica	Liesbeth Jonker	Sport
vv Noordster	Raymon Drenth	Sport
vv Noordster	Hans de Vroome	Sport
SJO Pekela 2000	Hilde Postma	Sport
SJO Pekela 2000	Kay Peters	Sport
SJO Pekela 2000	Ronnie Bügel	Sport
TC Nieuwe Pekela	Henk Jan Lesterhuis	Sport
Korfbalvereniging WSS	Eilko Kuilman	Sport
Manegevereniging NIOP	Erik Schuringa	Sport
Manegevereniging NIOP	Anita Begeman	Sport
Volop '69	Paul Inklaar	Sport
Dorpshuis de Riggel	Esther Boekholt	Zorg & Welzijn
Afeer	Be Wever	Zorg & Welzijn
Vitalis (Fysiotherapie)	Erwin Hensbergen	Zorg & Welzijn
Seniorenraad	Grietje Wageman	Zorg & Welzijn
Stichting Lezen & Schrijven	Linda Hageman	Zorg & Welzijn
Vitaal bij Harold	Harold Hut	Zorg & Welzijn

Vertegenwoordigt Huisartsenpraktijk B75	Leo Hartman	Zorg & Welzijn
De Badde	Trees van Leeuwen, Saskia Bijlholt, Rebecca Roelans	Zorg & Welzijn
Huurders in Pekela	Egge Bloem	Wonen & Leefbaarheid
Acantus	Jochem Reinders	Wonen & Leefbaarheid
Dorpshuis De Riggel	Ferdy Venema en Esther Boekholt	Wonen & Leefbaarheid
Dorpshuis De Binding	Leona Elders	Wonen & Leefbaarheid
buz personeelsdiensten (de Binding)	Ellen Kupers	Wonen & Leefbaarheid
OBCP	Andries Brans	Wonen & Leefbaarheid
Speeltuinenvereniging	Margriet Pronk	Wonen & Leefbaarheid
De Badde	Annemiek Bakker	Wonen & Leefbaarheid
Dorpshuis De Kiepe	Wouter Lowies	Wonen & Leefbaarheid
Huisartsenpraktijk Dokhuis	Marjolijn Zwart	Veiligheid
Huisartsenpraktijk Dokhuis	Judith Boxtart	Veiligheid
Acantus	Willy de Boer	Veiligheid
Politie	Wubbo Wind	Veiligheid
Politie	Zwaantje Klein	Veiligheid
Jongerenraad	Angelina, Brooklyn, Iris, Noor, Tim en Vincent	Jongeren

Inwonersparticipatie

In januari 2022 is er een enquête uitgevoerd onder de inwoners van Pekela. Inwoners konden een vragenlijst invullen op de website pekelsgoud.nl of op papier. De vragenlijst werd verspreid via sociale media, via de lokale krant en via een huis-aan-huis verspreide brief. De enquête stond open gedurende de hele maand januari. De in totaal 26 vragen gingen over de thema's gezondheid, leren, woonomgeving, werk & inkomen en veiligheid. 556 Pekelders gaven gehoor aan deze oproep en beantwoordden de vragen. Dit aantal respondenten vertegenwoordigt een representatieve steekproef van de inwoners van de gemeente. De respondenten besteedden circa 15 minuten per persoon aan het invullen.

